

Радни материјал за ученике 5.2

Основна питања о којима треба водити рачуна при успостављању институционалног система

Приликом утврђивања система правила, морате донети неке основне одлуке. Ви одлучујете којем облику управљања (одлучивања) дајете предност и ко ће бити власник уловљене рибе. Можете створити различите комбинације тих основних облика и доћи до веома различитих решења.

Управљање	Хијерархија (државна власт)	Кооперативна мрежа
Власништво		
Приватно власништво		
Јавно добро		

Одељци који следе дају додатне информације о различитим опцијама.

1. Избор модела управљања

Кључни агент	Држава	Локалне мреже
Кључни појмови	Моћ и власт	Лични односи, комуникација и заједнички интереси
Осмислити начело система	Хијерархија (од горе према доле)	Партнерство (исти ниво)
Предности	Мир и стабилност Закони јасно допуштају или забрањују одређено понашања људи Закони се могу судски спровести	Велика стручност и флексибилност у решавању проблема и испуњавању интереса људи Слобода импровизације и брзог реаговања
Слабости и ризици	Опасност од злоупотребе моћи Нефлексибилност Слаби подстицаји за личну иницијативу	„Вето-играчи” могу блокирати одлуке Правила се тешко спроводе ако се не поштују
Правна средства	Демократија и људска права Владавина права Систем кочница и равнотежа у Уставу	Моралне санкције Култура одговорности

2. Питање власништва: чији је улов рибе?

Две основне опције и неки критеријуми за размишљање:

	Приватно власништво	Јавно добро
Власничка правила	Сваки рибар је власник свог улова Може њиме да располагаже како жели	Сваки рибар испоручује свој улов јавном заступнику Риба се потом дели члановима заједнице
Подстицај за рибаре		
Утицај на укупну количину рибе		
Утицај на залихе рибе		

3. Још нека питања која треба размотрити приликом успостављања институција

- Да ли желите да дефинишете циљ који треба остварити?
- Ко је овлашћен да доноси одлуке?
- Да ли желите да обезбедите средства за спровођење правила?
- Да ли постоји опасност од злоупотребе моћи?
- ...